Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 477/2025
11.06.2026. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у парници тужиоца Агенција за вођење спорова у поступку приватизације (чији је правни претходник Агенција за приватизацију), Београд, чији је пуномоћник Велибор Ерор, адвокат из ..., против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Радомир Вујичић, адвокат из ..., ради наплате уговорне казне, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 249/25 од 10.04.2025. године, у седници одржаној 11.06.2026. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 249/25 од 10.04.2025. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Привредног суда у Београду П 2913/23 од 24.10.2024. године, у ставу I изреке одбачен је захтев за изузеће поступајуће судије. У ставу II изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавеже тужену да тужиоцу на име уговорне казне по основу Анекса уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције Ов.бр. II 4873/2008 од 30.12.2008. године, закљученог дана 02.02.2010. године, исплати износ од 51.300.000,00 динара са законском затезном казном почев од 18.09.2012. године до исплате, као неоснован. У ставу III изреке, обавезан је тужилац да туженом исплати на име трошкова поступка износ од 773.803,50 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 249/25 од 10.04.2025. године одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 2913/23 од 24.10.2024. године у ставовима II и III изреке пресуде.

Против наведене правноснажне пресуде, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је благовремено доставила одговор на ревизију у коме је оспорила изнете ревизијске наводе.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23), па је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су дана 30.12.2008. године закључиле Уговор о продаји 70% друштвеног капитала субјекта приватизације Акционарско друштво за изградњу и одржавање саобраћајница „Путеви“ Сремска Митровица, методом јавне аукције. Анекс уговора о продаји друштвеног капитала закључен је дана 02.02.2010. године између Агенције за приватизацију, ДОО Сремски путеви из Руме, у својству купца и АА, овде тужене, у својству јемца. Тужена је као уступилац закључила са пријемником Привредним друштвом ДОО Сремски путеви Рума, Уговор о уступању уговора о продаји друштвеног капитала. Основни уговор је промењен у делу који се односи на назив и основне податке о купцу капитала, тако што је уместо АА уписано ДОО Сремски путеви из Руме, као купац и додата је АА, као јемац. Уговором су у члану 6.1.1. предвиђене обавезе купца, између осталог и да инвестира у субјект, у року од 12 месеци од дана закључења уговора, у укупном износу од 30.211.000,00 динара, те да у периоду од две године од закључења уговора, обезбеди континуитет пословања субјекта у претежној делатности за коју је субјект био регистрован на дан одржавања аукције, док је чланом 6.4. уговора одређено да се купац обавезује да ће извршавати све обавезе из Социјалног програма који ће се примењивати у субјекту након закљученог уговора. Уговором је предвиђена и уговорна казна у члану 7.1. за кршење одредбе 6.1. основног уговора, те одређено да ће купац платити уговорену казну Агенцији у износу од 100% износа предвиђеног тачком 6.1.1. (30.221.000,00 динара). Чланом 5. Анекса уговора, којим је овде тужена одређена као јемац, стипулисано је да ће у случају повреде изјава и обавеза одређених Основним уговором, јемац бити у обавези да плати уговорну казну у износу од 30% купопродајне цене утврђене ставом 1.2. Основног уговора. Неспорно је да је Основни уговор раскинут дана 18.09.2012. године. Тужилац потражује уговорну казну од тужене по основу одредбе члана 5. Анекса уговора. Основни уговор је раскинут из разлога што купац, Сремски путеви д.о.о. Рума није испунио обавезе одређене члановима 6.3 и 6.4. основног уговора и за чије испуњење је тужена јемчила потписивањем Анекса. Основним уговором је предвиђена уговорна казна за кршење одредбе члана 6.1.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови полазећи од одредби материјалног права из члана 270. став 1. и 2, члана 272. став 1., члана 273. и члана 997. Закона о облигационим односима, заузимају становиште да се уговорна казна из основног уговора односи на купца Сремски путеви д.о.о. Рума и предвиђена је за случај неиспуњења обавезе купца која произлази из члана 6.1. уговора, а којом је одређено да ће купац исту да плати уколико не испуни обавезу инвестирања у Субјект приватизације на начин и у року како је то одређено ставом 6.1.1. основног уговора, у износу од 30.221.000,00 динара. Тужилац потражује уговорну казну због неиспуњења обавеза које су предвиђене одредбама 6.3. и 6.4. основног уговора од тужене, као јемца. Међутим, тужилац нема право да потражује уговорну казну од тужене, будући да уговорна казна није предвиђена за случај кршњења обавеза предвиђених члановима 6.3 и 6.4 уговора, већ је изричито прописана за случај кршења одредбе члана 7.1 основног уговора. Такође, закључују да у смислу члана 1002. Закона о облигационим односима јемчева обавеза не може бити већа од обавезе главног дужника, да је у члану 5. Анекса уговора, уговорна казна која се односи на тужену као јемца, постављена шире у односу на уговорну казну која је одређена за купца из основног уговора.

Ревизијом тужиоца се се оспорава изнето становиште другостепеног суда. Ревидент указује да је неправилан закључак да тужилац нема право на уговорну казну од тужене као јемца полазећи од тога да обавеза јемца не може бити већа од обавезе

главног дужника. Истиче да су уговорна казна из основног уговора и уговорна казна из анекса две различите уговорне обавезе, настале из различитих правних односа, између различитих учесника и са различитим правним основом, због чега их није дозвољено поистовећивати. Анексом је посебно уговорена обавеза јемца да плати уговорну казну у случају неизвршења обавеза купца из основног уговора, па се његова одговорност заснива на самосталној уговорној одредби. Сматра да су судови погрешно применили одредбе Закона о облигационим односима о тумачењу уговора и уговорној казни (чл. 99. и 271. ЗОО). Чак и ако би се прихватило становиште да је обавеза јемца већа од обавезе главног дужника суд је, по ставу ревидента, требало да применом чл. 1002. ЗОО и обавезу јемца сведе на меру обавезе главног дужника а не да у целости одбије тужбени захтев.

Ревизија није основана.

Неосновано ревидент указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право. Из утврђеног чињеничног стања произлази да је основним уговором о продаји друштвеног капитала уговорна казна била предвиђена искључиво за случај неизвршења обавезе инвестирања из члана 6.1. уговора, у висини од 100% уговореног инвестиционог износа, док је Анексом уговора тужена преузела положај јемца за обавезе купца, при чему је у члану 5. Анекса предвиђено да ће јемац у случају повреде обавеза из основног уговора платити уговорну казну у висини од 30% купопродајне цене.

Супротно наводима ревизије, правилно су нижестепени судови оценили да се обавеза јемца не може посматрати независно од обавезе главног дужника. Јемство је, по својој правној природи, акцесорна обавеза, чији обим зависи од постојања и садржине главне обавезе. Сагласно одредби члана 1002. став 1. Закона о облигационим односима, јемчева обавеза не може бити већа од обавезе главног дужника, а ако је уговорено да буде већа, своди се на меру дужникове обавезе.

Правилан је закључак другостепеног суда да главни дужник по основном уговору није био у обавези да плати уговорну казну због повреде обавеза из чланова 6.3. и 6.4. уговора, већ је уговорна казна за главног дужника била уговорена искључиво за неизвршење инвестиционе обавезе из члана 6.1. уговора. Како тужилац уговорну казну потражује због повреде других уговорних обавеза за које таква санкција није била предвиђена у односу на главног дужника, правилно су нижестепени судови закључили да ни јемац не може одговарати за неизвршење тих обавеза.

Неосновани су ревизијски наводи да уговорна казна из члана 5. Анекса представља самосталну уговорну обавезу која није у вези са уговорном казном предвиђеном основним уговором. Иако је Анексом уговорена посебна одговорност јемца, она није могла довести до заснивања обавезе која би, супротно императивној одредби члана 1002. Закона о облигационим односима била већа од обавезе главног дужника. Стога су без утицаја ревизијски наводи да је реч о два различита уговорна односа који се не могу међусобно поредити.

Такође, нису основани ни ревизијски наводи да је суд, применом члана 1002. Закона о облигационим односима, требало да „сведе“ обавезу јемца на висину обавезе главног дужника. Ово стога што, у конкретном случају није спорна само висина уговорне казне, већ постојање основа за њено потраживање, јер уговорна казна за повреду обавеза због којих је уговор раскинут није ни била предвиђена у односу на главног дужника. У таквој ситуацији није било места редукцији јемчеве обавезе, већ је правилно тужбени захтев у целости одбијен.

Ни осталим наводима ревизије, којима ревидент износи сопствено тумачење воље уговорних страна и правне природе Анекса уговора, не доводи се у сумњу правилност

примене материјалног права, будући да је другостепени суд правилно применио одредбе чланова 270., 272., 273., 997. и 1002. Закона о облигационим односима.

Следемо реченог, на основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић